

gel08 DE VERKEERSVERGELIJKING VAN FISHER

Als we aannemen dat alle transacties tegen betaling plaatsvinden, moet de waarde van de geldstroom gelijk zijn aan de waarde van de goederenstroom:

$$M \times V = P \times T$$

Betekenis van de symbolen:

- M = Money (maatschappelijke geldhoeveelheid)
- V = Velocity (omloopsnelheid)
M × V = waarde van de geldstroom
- P = Price (gemiddeld prijsniveau)
- T = Trade (aantal transacties)
P × T = waarde van de goederenstroom

Met betrekking tot M × V zijn er drie mogelijkheden:

- monetair evenwicht: MV blijft gelijk
- monetaire inflatie: MV neemt toe
- monetaire deflatie: MV neemt af

VERANDERING VAN DE GOEDERENSTROOM ALS GEVOLG VAN EEN VERANDERING IN DE GELDSTROOM

De geldstroom is het product van geldhoeveelheid (M) en omloopsnelheid (V).

De geldhoeveelheid kan door geldschepping (M↑) of geldvernietiging (M↓) veranderen en de omloopsnelheid (V) kan door ontpotting (V↑) of oppotting (V↓) veranderen.

We veronderstellen dat de geldhoeveelheid (M) en de omloopsnelheid (V) niet tegelijkertijd veranderen.

Of door een verandering in de geldstroom (M × V) het gemiddeld prijsniveau (P) of het aantal transacties (T) verandert, hangt af van de conjuncturele situatie.

UITGANGSSITUATIE	M × V = P × T
A geldschepping (M omhoog) 1 bij onderbesteding 2 bij overbesteding	M↑ × V = P × T↑ M↑ × V = P↑ × T
B geldvernietiging (M omlaag) 3 bij onderbesteding 4 bij overbesteding	M↓ × V = P × T↓ M↓ × V = P↓ × T
C ontpotting (V omhoog) 5 bij onderbesteding 6 bij overbesteding	M × V↑ = P × T↑ M × V↑ = P↑ × T
D oppotting (V omlaag) 7 bij onderbesteding 8 bij overbesteding	M × V↓ = P × T↓ M × V↓ = P↓ × T

GELDSCHEPPIING EN GELDVERNIETIGING BIJ ONDERBESTEDING EN OVERBESTEDING

- 1 Door geldschepping (M↑) bij onderbesteding zal de vraag naar goederen en daarmee het aantal transacties stijgen (T↑). De werkgelegenheid neemt toe en de conjuncturele werkloosheid zal afnemen.
- 2 Door geldschepping (M↑) bij overbesteding zal de vraag naar goederen stijgen, maar de productie kan niet verder stijgen. Hierdoor zal er bestedingsinflatie optreden (P↑).
- 3 Door geldvernietiging (M↓) bij onderbesteding zal de vraag naar goederen en daarmee het aantal transacties dalen (T↓). De werkgelegenheid neemt af en de conjuncturele werkloosheid zal verder toenemen.
- 4 Door geldvernietiging (M↓) bij overbesteding zal de vraag naar goederen dalen. De bestedingsinflatie zal verminderen en er kan zelfs een daling van de prijzen (deflatie) optreden (P↓).

CONCLUSIE

In een situatie van onderbesteding is het wenselijk de geldschepping te bevorderen (de conjuncturele werkloosheid zal afnemen) en in een situatie van overbesteding is het wenselijk de geldschepping af te remmen (de bestedingsinflatie zal verminderen).

KEYNESIANEN VERSUS KLASSIEKEN

De verkeersvergelijking van Fisher ($M \times V = P \times T$) kan ook gebruikt worden om de tegenstelling tussen keynesianen en monetaristen toe te lichten.

- **Keynesianen** onderscheiden onderbesteding, bestedingsevenwicht en overbesteding.
Bij onderbesteding (de productiecapaciteit wordt niet volledig benut) zal geldschepping leiden tot een toename van de transacties: als M stijgt, zal T stijgen.
Dit zal alleen het geval zijn als de geldschepping (stijging van M) niet teniet wordt gedaan door oppotting (daling van V).

$$M\uparrow_1 \times V = P \times T\uparrow_2$$

- **Monetaristen** gaan uit van bestedingsevenwicht (de productiecapaciteit is altijd volledig benut).
Ook veronderstellen ze dat de omloopsnelheid (V) constant is.
Dan zal geldschepping leiden tot (bestedings)inflatie: $M\uparrow \times V = P\uparrow \times T$
Daarom hanteren monetaristen de geldgroeiregel. De groei van de geldhoeveelheid moet overeenkomen met de reële groei van het nationale inkomen (het aantal transacties): als T stijgt, zal M mee moeten stijgen.

$$M\uparrow_2 \times V = P \times T\uparrow_1$$